

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2020

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΜΑΘΗΜΑ: ΧΗΜΕΙΑ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΑΝΔΡΙΤΣΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ

ΘΕΜΑ Α

- A1. α   A2. α   A3. δ   A4. δ.
A5. 1. Λ   2.Λ   3. Λ   4.Σ   5Λ.

ΘΕΜΑ Β

B1.

i. ${}_{17}\text{Cl}:1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^5$ 3^η περίοδος VII_A ή 17^η ομάδα και

${}_{53}\text{I}:1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6 3d^{10} 4s^2 4p^6 4d^{10} 5s^2 5p^5$ 5^η περίοδος VII_A ή 17^η ομάδα.

Η ηλεκτραρνητικότητα κατά μήκος μίας ομάδας αυξάνει αντίθετα με την ατομική ακτίνα δηλαδή από κάτω προς τα πάνω άρα το ${}_{17}\text{Cl}$ έχει μεγαλύτερη ηλεκτραρνητικότητα από το ${}_{53}\text{I}$.

ii. Κατά μήκος μίας ομάδας η ισχύς των οξέων H-A αυξάνεται από πάνω προς τα κάτω όσο μεγαλύτερη είναι η ατομική ακτίνα του A τόσο πιο ισχυρό το οξύ άρα το HI είναι πιο ισχυρό οξύ από το HCl. Αυτό σημαίνει ότι για τις συζυγείς τους βάσεις ισχύει το αντίστροφο άρα το I^- είναι ασθενέστερη βάση από το Cl^- .

iii. Από τα δύο οξέα μικρότερο pH θα έχει αυτό που είναι πιο ισχυρό. Επειδή το HClO (H-O-Cl) είναι πιο ηλεκτροαρνητικό από το I προκαλεί πιο ισχυρό -I επαγωγικό φαινόμενο άρα το HIO (H-O-I) είναι πιο ισχυρό οξύ από το HO^- οπότε σε υδατικό του διάλυμα θα υπάρχουν περισσότερα H_3O^+ άρα το pH θα είναι μικρότερο.

B2. i. $\text{H}_2\text{CO}_3 + \text{H}_2\text{O} \rightleftharpoons \text{CO}_3^{2-} + \text{H}_3\text{O}^+$.

ii. Επειδή το σύστημα είναι ρυθμιστικό ισχύει:

$$\text{pH} = \text{pKa} + \log \frac{[\text{HCO}_3^-]}{[\text{H}_2\text{CO}_3]}$$

$$7,4 = 6,4 + \log \frac{[\text{HCO}_3^-]}{[\text{H}_2\text{CO}_3]}$$

$$1 = \log \frac{[\text{HCO}_3^-]}{[\text{H}_2\text{CO}_3]}$$

$$\frac{[\text{HCO}_3^-]}{[\text{H}_2\text{CO}_3]} = 10$$

$$\frac{[\text{H}_2\text{CO}_3]}{[\text{HCO}_3^-]} = \frac{1}{10}$$

B3. i. Το NH_4Cl που προστίθεται δίσταται σε $NH_4Cl_{(s)} \rightarrow NH_4^+_{(aq)} + Cl^-_{(aq)}$.

Στη συνέχεια το NH_4^+ υδρολύεται: $NH_4^+ + H_2O \rightleftharpoons NH_3 + H_3O^+$. Άρα στο διάλυμα αυξάνεται η συγκέντρωση της NH_3 οπότε η αντίδραση θα μετατοπιστεί προς τα δεξιά για να αναιρέσει τη μεταβολή αυτή σύμφωνα με την αρχή LeChatellier

ii. Η έκλυση του αερίου οφείλεται στο ότι η ισορροπία (1) μετατοπίζεται προς τα αριστερά πράγμα που σημαίνει ότι η προς τα δεξιά αντίδραση είναι εξώθερμη.

B4. $H_2(g) + I_2(g) \rightleftharpoons^{v_1}_{v_2} 2HI(g)$

i. Με την προσθήκη καταλύτη σε ένα σύστημα σε ισορροπία αυξάνονται το ίδιο και οι 2 ταχύτητες άρα η v_2 θα ακολουθήσει και αυτή την καμπύλη B.

ii. Η v_1 δίνεται από τη σχέση: $v_1 = K[H_2][I_2] = K \cdot \frac{n_1}{V} \cdot \frac{n_2}{V}$ και η v_1' από τη σχέση:

$$v_1' = K[H_2]'[I_2]' = K \cdot \frac{n_1}{V'} \cdot \frac{n_2}{V'} = \frac{v_1 \cdot V^2}{V'^2}$$

Επίσης η v_2 δίνεται από τη σχέση: $v_2 = K[HI]^2$ άρα $v_2 = K \frac{n_3^2}{V^2}$ και η $v_2' = K[HI]'^2$

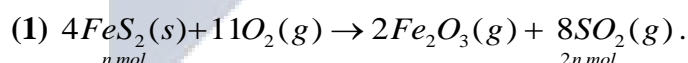
άρα $v_2' = K \frac{n_3^2}{V'^2} = \frac{v_2 \cdot V^2}{V'^2}$. Επειδή όμως $v_1 = v_2$ θα ισχύει και $v_1' = v_2'$. Η καμπύλη

που θα ακολουθήσει η v_2 θα είναι επίσης η (δ).

iii. Παρατηρούμε ότι με τη μεταβολή του όγκου του δοχείου μειώθηκε η ταχύτητα της αντίδρασης άρα σημαίνει ότι μειώθηκαν οι συγκεντρώσεις. Αυτό σημαίνει ότι αυξήθηκε ο όγκος του δοχείου.

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Έστω ότι στο κοίτασμα περιέχονται n mol FeS_2 :

mol	$2SO_2$	+	O_2	$\rightleftharpoons$	$2SO_3$ (2)
Αρχή	2n		2n		2n
Α/π	-2x		-x		2x
X.I	2n-2x		2n-x		2x

Αν η αντίδραση ήταν ποσοτική θα παραγόntonταν $2n$ mol SO_3 άρα ισχύει:

$$a = \frac{2x}{2n} \quad \eta \quad \frac{2x}{2n} = 0,5 \quad \eta \quad x = 0,5n$$

Οπότε στην X.I:

$$n_{SO_2} = 2n - n = n$$

$$n_{O_2} = 2n - 0,5n = 1,5n$$

$$n_{SO_3} = 2 \cdot 0,5n = n$$

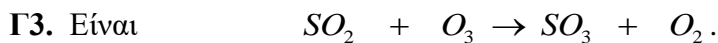

Άρα στη Ν.Χ.Ι. η σύσταση του μίγματος θα είναι:

$$n_{SO_2} = 1,9 \text{ mol} , n_{NO_2} = 1,9 \text{ mol} , n_{SO_3} = 7,6 \text{ mol} , n_{NO} = 7,6 \text{ mol}$$

iii. Για τα 0,4 mol που αντέδρασαν απορροφήθηκαν 10 KJ
άρα για το 1 mol y KJ

Οπότε $y = 25 \text{ KJ}$ οπότε το $\Delta H = 25 \text{ KJ} / \text{mol}$.

Από τα πειράματα προκύπτει:

$$0,05 = \kappa \cdot 0,25^x \cdot 0,40^y \quad (1)$$

$$0,05 = \kappa \cdot 0,25^x \cdot 0,20^y \quad (2)$$

$$0,20 = \kappa \cdot 0,50^x \cdot 0,30^y \quad (3)$$

Διαιρώντας την (1) και τη (2) κατά μέλη προκύπτει: $1 = 2^y$ άρα $y = 0$.

Διαιρώντας την (2) και τη (3) κατά μέλη προκύπτει: $\frac{1}{4} = \left(\frac{1}{2}\right)^x$ άρα $x = 2$.

i. Άρα η τάξη για το SO_2 είναι 2 και για το O_3 είναι μηδενική.

ii. Από (1): $0,05 = \kappa \cdot 0,25^2$ άρα $\kappa = \frac{0,05}{0,25^2} = 0,8 \text{ M}^{-1} \text{ S}^{-1}$.

iii.

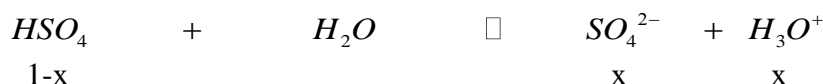
M	$SO_2 (g)$	+	$O_3 (g)$	$\rightarrow$	$SO_3 (g)$	+	$O_2 (g)$
Αρχή	0,5		0,3				
Α/π	-x		-x		x		x
t=2min	0,5-x		0,3-x		x		x

Είναι $v_{SO_3} = \frac{4g}{\text{min}} = \frac{80}{0,5} = 0,1 \text{ M min}^{-1}$ άρα $\frac{x-0}{2} = 0,1$ άρα $x = 0,2 \text{ M}$

Άρα $C_{O_3} = 0,3 - 0,2 = 0,1 \text{ M}$.

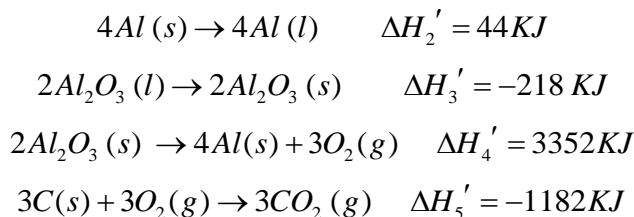
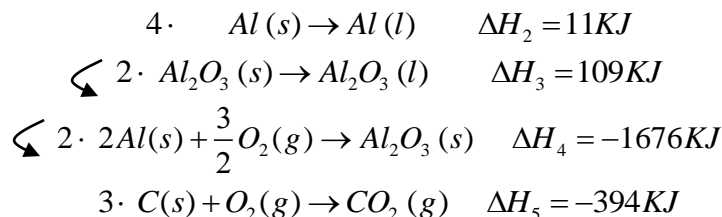
και

Άρα $[H_2SO_4] = 0 \text{ M}$, $[HSO_4^-] = 1 - x \text{ M}$, $[SO_4^{2-}] = x \text{ M}$, $[H_3O^+] = 1 + x \text{ M}$.

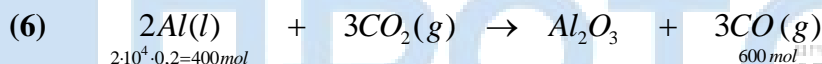
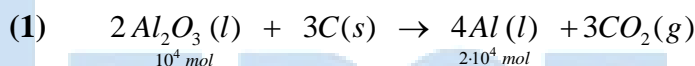
Η σειρά είναι $[H_3O^+] > [SO_4^{2-}] > [HSO_4^-] > [H_2SO_4]$.

ΘΕΜΑ Δ
Δ1.

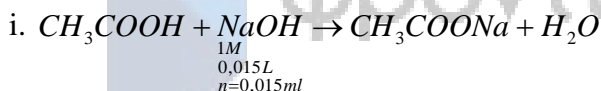
Άρα $\Delta H = -218 - 1182 + 44 + 3352 = 1996 KJ$.

Δ2.

Είναι $n_{O_{\Lambda CO}} = 600 + 100 = 700$ και $V = 700 \cdot 22,4 = 15600L$.

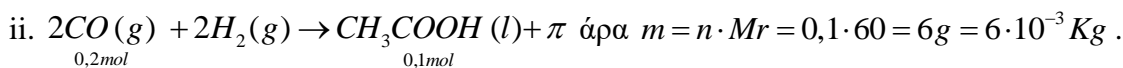
Δ3.

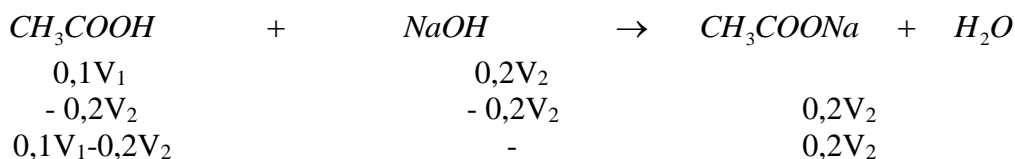
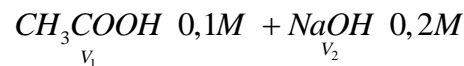
Ισχύει $C_1 \cdot V_1 = C_2 \cdot V_2$ άρα $C_1 \cdot 0,025 = 0,015$ άρα $C_1 = 0,6M$.

Επίσης $n = 0,015$ άρα $m_{CH_3COOH} = 0,015 \cdot 60 = 0,9g$

Στο 1g τελικού μίγματος τα 0,9g είναι CH_3COOH άρα στα 100g τελικού μίγματος θα είναι $x = 90g$ άρα το CH_3COOH είναι το 90% στα προϊόντα.

Δ4.

$$\text{ΡΔ} \quad [CH_3COOH] = \frac{0,1V_1 - 0,2V_2}{V_1 + V_2} \quad \text{και} \quad [CH_3COONa] = \frac{0,2V_2}{V_1 + V_2}$$

$$\text{i. Ισχύει } K_{a_{\text{H}\Delta}} = \frac{[\Delta^-][H_3O^+]}{[H\Delta]} \quad \text{άρα} \quad \frac{[H\Delta]}{[\Delta^-]} = \frac{[H_3O^+]}{K_{a_{\text{H}\Delta}}} \quad \text{άρα} \quad 100 = \frac{[H_3O^+]}{10^{-7}} \quad \text{άρα}$$

$$[H_3O^+] = 10^{-5}$$

$$\text{ii. Ισχύει } pH = pKa + \log \frac{[CH_3COO^-]}{[CH_3COOH]} \quad \text{Όμως } pH = 5 \quad \text{άρα}$$

$$5 = 5 + \log \frac{0,2V_2}{0,1V_1 - 0,2V_2} \quad \text{άρα} \quad \log \frac{0,2V_2}{0,1V_1 - 0,2V_2} = 0 \quad \text{άρα}$$

$$\frac{0,2V_2}{0,1V_1 - 0,2V_2} = 1 \Leftrightarrow 0,2V_2 = 0,1V_1 - 0,2V_2 \Leftrightarrow 0,4V_2 = 0,1V_1 \Leftrightarrow \frac{V_1}{V_2} = 4.$$

